การใช้ปุ๋ยในพืชผัก

การใช้ปุ๋ยในพืชผักโดยทั่วไปจะใช้ปุ๋ยหมักใส่รองพื้นหรือรองก้นหลุม ถ้าสามารถจัดหาหรือทำใช้เองได้ทันการปลูก แต่ถ้าไม่มีปุ๋ยหมักก็แนะนำให้ใช้ปุ๋ยคอกใส่ตอนเตรียมดินก่อนปลูก ปุ๋ยคอกแห้งใช้อัตรา 1-3 ตันต่อไร่ขณะเตรียมดิน ***เมื่อผักเริ่มเจริญเติบโตจึงใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำพด. 2 ซึ่งเกษตรกรสามารถทำได้เองโดยขอเชื้อพด. 2 ได้ที่สถานีพัฒนาที่ดินใกล้บ้าน*** หรืออาจรวมกลุ่มกันทำก็ได้ การทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำใช้เวลาอย่างน้อย 7 วัน ก็สามารถนำไปใช้ได้ และเหมาะสมมากสำหรับผักกินใบช่วยเร่งการเจริญเติบโตได้ดีมาก

การใช้ปุ๋ยเคมีในพืชผักสามารถใช้ในอัตราลดลงได้ 25 เปอร์เซ็นต์ เมื่อใช้ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์น้ำและการใช้ร่วมกับพืชปุ๋ยสดก็สามารถลดอัตราปุ๋ยเคมีลงได้มากกว่า 30 เปอร์เซ็นต์

การเลือกชนิดพืชผักที่ปลูกควรเลือกให้เหมาะสมกับสภาพอากาศ โดยพื้นที่หลังน้ำลดยังอยู่ในช่วงฤดูฝนก็ควรเลือกผักที่เหมาะสมกับช่วงฤดูฝน เมื่อเข้าฤดูแล้งก็เลือกผักที่เหมาะสมกับช่วงฤดูแล้งดังตารางที่ 1

การเลือกชนิดของผัก

แนะนำให้ปลูกผักหลายๆ ชนิด เพื่อลดความเสี่ยงในด้านราคาและการเกิดโรค ถ้าปลูกผักชนิดเดียวกันจะเก็บเกี่ยวเวลาเดียวกัน ราคาขายจะต่ำ และถ้าเกิดโรคในแปลงที่เกิดกับผักบางชนิดก็ยังมีรายได้จากผักชนิดอื่นๆที่ไม่เป็นโรคได้ นอกจากนี้ควรดูราคาผักในท้องตลาดว่าผักชนิดใดราคาสูงในช่วงใดเพื่อวางแผนการปลูกและเก็บเกี่ยวในช่วงที่ผักได้ราคาดี

ตารางที่ 1 การใช้ปุ๋ยเคมีและช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสมกับพืชผักชนิดต่างๆ

ชนิดพืช	ชนิดพืช	อัตราการใช้ปุ๋ยเคมี
ต.ค. – ธ.ค.	ผักกาดขาว	สูตร 20-10-10 อัตรา 80-150 กก./ไร่
	กวางตุ้ง	สูตร 12-8-8 อัตรา 50-100 กก./ไร่
	ผักกาดหอม	สูตร15-15-15 (พันสุ่ใบ) สูตร 13-13-13 (พันธุ์ห่อหัว) อัตรา 30-50 กก./ไร่
	ผักบุ้งจีน	สูตร12-24-12 อัตรา 50 กก./ไร่ ยูเรีย 10 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
	พริกชี้ฟ้า	สูตร 15-15-15 อัตรา หนึ่งช้อนแกงต่อต้น
	พริกชี้หนู	สูตร 15-15-15 25-30 กก./ไร่ ดินเหนียว สูตร 15-10-10 40-50 กก./ไร่ ดินร่วนและดินทราย
	คะน้า	สูตร 12-8-8 หรือ 20-11-11 อัตรา 100 กก./ไร่
พ.ย. – ม.ค.	คื่นฉ่าย กระหล่ำปลี	สูตร 15-15-15 1 กำมือ/ตารางเมตร สูตร 13-13-21 หรือ 14-14-21 15-15-15 อัตรา 100-150 กก./ไร่
	กระหล่ำดอก	สูตร 14-14-21 หรือ 13-13-21 อัตรา 50-100 กก./ไร่
	มะเขือเทศ	สูตร 15-15-15 อัตรา 100 กก./ไร่
	หอมแบ่ง	ก่อนปลูกใช้สูตร 16-10-10 หว่านอัตรา 40-50 กก./ไร่ หลังปลูกใช้สูตร 16-10-10 อัตรา40-50 กก./ไร่
	กระเทียม	สูตร 15-10-10 อัตรา 80 กก./ไร่ หรือ 15-15-15 อัตรา 50 กก./ไร่ และยูเรีย อัตรา 10 กก./ไร่

คำแนะนำ

การจัดการดิน หลังน้ำท่วม เพื่อปลูกผัก

จัดทำโดย
กลุ่มวิจัยและพัฒนาพื้นที่พักและไม่พล
สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน
โทร 0-25790111 ต่อ 2230
www.ldd.go.th

การจัดการดิน หลังน้ำท่วม เพื่อปลูกผัก

น้ำท่วมเป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในภาคต่างๆของประเทศไทย บางพื้นที่เกิดขึ้นบ่อยแต่บางพื้นที่ก็เกิดขึ้นนานๆ ครั้ง สภาพพื้นที่การเกษตรที่เกิดน้ำท่วมผิวหน้าดินจะถูกชะล้างและมีตะกอนดินขนาดเล็กที่ถูกพัดพามากับน้ำตกทับถมอยู่บริเวณผิวดินและอุดตามช่องว่างในดิน ทำให้ดินมีปัญหาเกี่ยวกับการระบายน้ำและอากาศ ซึ่งลักษณะการเกิดน้ำท่วมนี้จะไม่เหมือนกับลักษณะการตกทับถมของตะกอนริมฝั่งแม่น้ำที่เกิดเป็นประจำทุกปี และพาตะกอนจากที่อื่นมาตกทับถมทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เกิดน้ำท่วมเพื่อการปลูกผักจำเป็นต้องมีการจัดการดินที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรอย่างได้ผลดีโดยพื้นที่ที่ต้องการปลูกผักในช่วงฤดูฝนหลังน้ำท่วม ควรดำเนินการดังนี้

พื้นที่ที่ต้องการปลูกผักในช่วงฤดูฝน

1. พื้นที่ที่เป็นที่ลุ่มต่ำปล่อยให้น้ำลดจนเห็นผิวหน้าดินก่อนจึงหว่านปุนขาว หรือปุนมาร์ลหรือหินปูนฝุ่นในอัตรา 200-500 กก.ต่อไร่ทันทีขณะที่ดินยังมีความชื้นจะช่วยให้ปูนออกฤทธิ์ได้ดีขึ้น การใส่ปูนจะช่วยฆ่าเชื้อโรคในดิน

2. ทำการเตรียมดินด้วยผาล 3 และผาล 7 หรือรถไถเดินตามขนาดเล็ก และยกร่องปลูก ขนาดของแปลงขึ้นกับชนิดของผักที่ปลูกแล้วใส่เชื้อพด. 3 ที่ขยายในกองปุ๋ยหมักอัตรา 100 กก.ต่อไร่ ใส่ระหว่างแถวก่อนปลูกผักเพื่อทำลายหรือควบคุมปริมาณเชื้อสาเหตุโรคพืช

สำหรับพื้นที่ที่ค่อนข้างเป็นที่ดอนแต่เกิดน้ำท่วมเป็นครั้งคราว ก็ไม่จำเป็นต้องยกร่องให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพียงแต่แบ่งเป็นแปลงย่อยขนาดแปลงก็แล้วแต่ว่าจะปลูกผักชนิดใด

พื้นที่ที่ต้องการปลูกผักในช่วงฤดูแล้ง

พื้นที่ที่ปลูกผักในช่วงฤดูแล้งให้โรยปุนขาวทิ้งไว้ประมาณ 10 วันหลังน้ำลดขณะดินยังมีความชื้นแล้วหว่านเมล็ดพืชตระกูลถั่วชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น ถั่วพร้า ปอเทือง ถั่วพุ่ม หรือถั่วเขียว ในอัตราเมล็ด 8-10 กก./ไร่ เมื่อเริ่มออกดอกก็ทำการไถกลบ ส่วนถั่วเขียวสามารถเก็บเมล็ดขายได้ หลังจากนั้นจึงไถกลบเศษซากพืชลงดิน ซึ่งพืชตระกูลถั่วทั้ง 4 ชนิด จะช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินที่ค่อนข้างแน่นทึบ และยังช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น หลังไถกลบ15-20 วันก็สามารถเตรียมแปลงปลูกผักในหน้าแล้งได้เลย